

Statsforvaltarens tilråding til
Miljødirektoratet om vern av skog for
Skriufjellet, Seljord kommune

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark, juni
2026

Innhold

1. FORSLAG.....	3
1.1 Heimelsgrunnlag	3
1.2 Verneverdiar, påverknadsfaktorar og effektar av verneforslaget	4
1.3 Andre interesser.....	5
1.4 Planstatus.....	5
2. SAKSHANDSAMING	5
2.1 Sakshandsamingsprosessar.....	5
2.2 Forholdet til utredningsinstruksen	5
2.3 Forvaltningsmyndighet	6
3. VIKTIGE ENDRINGAR UNDER BEHANDLINGA AV VERNEPLANEN	6
3.2 Avgrensing.....	6
3.3 Verneforskriftene	6
4. FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSAAR	6
4.1 Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvensar	6
4.2 Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvensar	7
4.3 Avveging skogvern – skogbruk.....	7
4.4 Forvaltningsmynde	7
5. Beskriving av området med merknader.....	7
1. Skriufjellet, Seljord kommune.....	7

1. FORSLAG

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark tilrår vern av Skriufjellet naturreservat i medhald av naturmangfoldloven (lov om forvaltning av naturens mangfold).

Tilrådinga omfattar 837 dekar nytt verneareal. Totalt skogareal er 829 dekar, og av dette er 754 dekar produktiv skog.

Området som blir foreslåtte verna, er:

1. Skriufjellet i Seljord kommune, Telemark fylke

1.1 Heimelsgrunnlag

Områda blir foreslått vernet i medhald av naturmangfoldloven § 34 og § 62.

Områda blir foreslått verna som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37. Vilkåret for å kunne opprette eit naturreservat etter naturmangfoldloven § 37 er at arealet anten inneheld trua, sjeldan eller sårbar natur, representerer ein bestemd naturtype, på annan måte har særleg betydning for biologisk mangfald, utgjør ein spesiell geologisk førekomst eller har særskilt naturvitskapleg verdi.

Naturreservata skal bidra til bevaringsmåla i naturmangfoldloven § 33, mellom anna bokstavane
a (variasjonsbreidda av naturtypar og landskap),
b (artar og genetisk mangfald),
c (trua natur og økologiske funksjonsområde for prioriterte artar).

Verneområda skal bidra til å oppfylle fleire nasjonale mål som:

- *Eit representativt utval av norsk natur skal bevarast for kommande generasjonar.*
- *Økosystema skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.*
- *Ingen trua artar og naturtyper skal utryddast, og utviklinga til truga og nær truga artar og naturtyper skal betras.*

Oppretting av verneområda bidreg til å nå internasjonale mål og forpliktingar, m.a. nedfelte i konvensjonen for biologisk mangfald artikkel 8 om eit samanhengande verneområdenettverk, jf. òg naturmangfoldloven § 33 bokstav g.

Ved å verne desse naturområda mot ulike typar inngrep, gir verneområda også eit positivt bidrag til det nasjonale og internasjonale målet om å stanse tapet av naturmangfald, jf. naturmangfoldloven § 33 bokstav a, b og c.

Områda vil bidra til å oppfylle det nasjonale målet vedtekne av Stortinget om 10 % vern av skog.

1.2 Verneverdiar, påverknadsfaktorar og effektar av verneforslaget

Det foreslåtte verneområdet inkluderer viktige naturtypar og mange trua og nær trua artar.

Vern av området bidreg til å redusere dei negative effektane av klimaendringane, gjennom å sikre eit nettverk av viktige leveområde for naturmangfaldet i norske økosystem. Det foreslåtte verneområdet har stor variasjon og rikt artsmangfald. Slike område er robuste mot endringar i klimaet og bidreg til langsiktig bevaring av artsmangfaldet og vidareføring av dei økosystemtjenester skogen gir. Vern av området vil bidra til langsiktig binding av karbon.

Verneverdiane for området er knytt til raudlista naturtypar som vil bidra til å fylle manglar i vernet, samtidig vil dei bidra til å bevare trua og nær trua artar.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfaldet i verneforslaget er innhenta frå rapport i SkogAnalyse.

Dei viktigaste påverknadsfaktorane på verneverdiane i området som blir foreslåtte verna er hogst. Vern av det foreslåtte området skal gjennom føresegner om slike tiltak sikre areal med viktige vernekvalitetar og bidra til å sikre areal med viktige vernekvalitetar og bidra til dekning av viktige manglar i skogvernet. Området vil bidra til langsiktig og effektiv bevaring av trua naturtypar og levestad for at mange trua artar, og dermed redusere den samla belastninga på artar som har risiko for å døyt ut.

Verneforskriftene opnar for at fleire pågåande aktivitetar kan førast vidare. Tiltak som isolert sett vurderast å ha lite å seie for verneformålet, kan i sum og over tid medverke til at verneverdiane ringast. For enkelte aktivitetar vil det derfor i tråd med prinsippa om samla belastning vere restriksjonar, slik at naturverdiane får eit auka vern. Dette er også i tråd med prinsippa om miljøforsvarlege teknikkar og lokalisering, og dessutan miljøringast betalar der det ut frå omsynet til verneverdiane er fastsette føresegner om mellom anna ferdsel og infrastrukturtiltak. Ut frå dagens kunnskap om artar og naturtypar i området vil dei aktivitetane som i samsvar med verneforskriftene kan førast vidare, med lita grad av sannsyn ha vesentleg negativ innverknad på desse artane, naturtypane og landskapselementa. Vernereglane tillèt likevel ikkje vesentlege inngrep i området.

Statsforvaltaren vurderer det slik at vernet med stor grad av sannsyn vil føre til ei positiv utvikling for artane og naturtypane, jf. naturmangfaldsloven §§ 4 og 5. Statsforvaltaren reknar at kunnskapsgrunnlaget er i tråd med kravet i naturmangfaldsloven § 8. Statsforvaltaren har ut frå ei føre-var-tilnærming i verneforslaget vektlagt moglegheita for fleire påverkingar av same slag, eller ein kombinasjon av fleire ulike påverknadsfaktorar (samla belastning). Det føreligg elles etter Statsforvaltarens oppfatning tilstrekkeleg kunnskap om naturmangfaldet, påverknadsfaktorar og effekten av vernet. Føre-var-prinsippet blir derfor ikkje ytterlegare vekt i denne saka.

For nærare beskriving av verneverdiar, påverknadsfaktorar og effektar av verneforslaget, jf. naturmangfaldsloven kapittel II, blir det vist til omtalen av verneområdet i kapittel 6.

Dersom området ikkje blir verna, vil det vere andre sektorlovar som regulerer arealbruken framover og som skal vareta omsyna til biologisk mangfald.

1.3 Andre interesser

Kraft og energi:

Det er ingen interesser knytte til kraft og energi innanfor eller i tilknytning til verneforslaget.

Mineral

Det er ikkje registrert mineralførekomst innanfor verneforslaget.

Samiske interesser og villrein

Verneforslaget ligg ikkje innanfor leveområde for villrein. Det er ikkje kjent at det finst samiske interesser i området.

Landbruk

Det er beiteinteresser innanfor verneforslaget, og det står også eit sel i Nautefjellet som er eit eldre skjul for husdyr. Det går sti til denne frå nord og sør.

1.4 Planstatus

Arealet i dette verneforslaget er avsett som LNFR-område i Seljord kommune sin arealplan.

2. SAKSHANDSAMING

2.1 Sakshandsamingsprosessar

<i>Namn</i>	<i>Tilbod</i>	<i>Oppstart</i>	<i>Høyring</i>
Skriufjellet	26.01.2021	19.05.2023	25.10.2024

2.2 Forholdet til utredningsinstruksen

Verneforslaget er utarbeidd i samsvar med Utredningsinstruksen. I kapittel 1 og 2 grunngjev ein for verneforslaget på overordna nivå og samanhengen med nasjonale og internasjonale mål om å ta vare på eit utval av norsk natur blir klargjort. Vidare blir omtalt kort kva som eventuelt skjer med verneverdiane viss verna ikkje blir gjennomført og kva verkemiddel som eventuelt kan vere relevante. I kapittel 5 blir samfunnsnytta av verneforslaget vurderte på eit overordna nivå, saman med økonomiske og administrative konsekvensar. I kapittel 6 blir omtalast og vurderast generelle kommentarar og konkrete merknader til verneforslag for det enkelte området frå ulike partar, styresmakter og interessegrupper.

Gjennomføringa i samsvar med rundskriv T-2/15 om saksbehandlingsreglar ved områdevern etter naturmangfaldslova, forvaltningslova og utgreiingsinstruksen har medført inkluderande prosessar som sikrar ei vellykka gjennomføring.

Gjennom verneplanprosessen er det gjort ei avveging mellom verneinteresser og andre brukar- og samfunnsinteresser. Verneforslaget er også i størst mogleg grad tilpassa dei ulike brukarinteressene i området. Krava i naturmangfaldsloven § 14 er dermed oppfylt.

2.3 Forvaltningsmyndighet

Aktuelle kommunar skal gjennom høyringsprosessen gi tilbakemelding på om dei ønskjer å få tildelt forvaltningsmynde for nye verneområde i tråd med gjelda politikk på området. Forvaltningsmynde blir fastsett gjennom forskrifta når område blir vedteke vernet.

Tabellen nedanfor viser status for Seljord kommune.

Namn på område	Kommune	Har forv.mynd. i dag	Ønsker forv.mynd.
Skriufjellet	Seljord	Nei	Tilbakemelding ikkje mottatt

3. VIKTIGE ENDRINGAR UNDER BEHANDLINGA AV VERNEPLANEN

3.2 Avgrensing

Det er etter høyringa gjennomført ei mindre endring i avgrensing sørvest i området, like nedanfor Vefallsfossen. Endringa medfører at verneforslaget vert redusert med om lag 3 daa. Det aktuelle området som er grensa ut kan sjåast i forslag til vernekart i vedlegg 1.

3.3 Verneforskriftene

Det er etter høyringa gjennomført nokre mindre endringar i forslag til verneforskrift, blant anna som følgje av oppdatert mal frå Miljødirektoratet. I § 4 d er det lagt til at også eksisterande sti kan vedlikehaldas, i tillegg til bygning.

4. FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVEN SAR

4.1 Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvensar

Området er i arealplanane til kommunane avsett til Landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområde (LNFR-område). Kartleggingar av naturverdiane i områda er gjennomførte som del av verneplanprosessen. I nokre tilfelle er eksisterande data brukte som utgangspunkt for vurdering av verneverdi. Bruksinteresser er klarlagde gjennom høyring av verneforslag og annan kontakt med partar saka vedkjem.

Vernet vil avgrense dei framtidige moglegheitene for m.a. skogbruk, jordbruk, mineralutvinning regulering av vassdrag, nedbygging og anna omdisponering frå natur til andre formål. Det er elles i verneplanprosessen lagt vekt på å komme andre interesser i møte gjennom avgrensing og forskriftsutforming.

Statsforvaltaren meiner at verneforslaget slik det no ligg føre har små negative konsekvensar. Samla sett vurderer Statsforvaltaren det slik at dei samfunnsøkonomiske konsekvensane av vernet vil vere positive på sikt. Forslaget vil sikre natur som har ei positiv samfunnsnytte, sjølv om denne ikkje kan verdsetjast. Forslaget vil samtidig bidra til oppfylling av nasjonale og internasjonale forpliktingar om

å vareta naturmangfaldet. Verneforslaga vil også sikre viktige område for friluftsliv.

4.2 Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvensar

Dei største kostnadene som følgje av etableringa av verneområdet vil vere utgifter til forvaltning og skjøtselstiltak for å halde oppe verneverdiane.

4.3 Avveging skogvern – skogbruk

Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet fekk den 1. juli 2020 i oppdrag frå Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet å greie ut forvaltningstiltak knytt til skogvern og konsekvensar for avverknaden og bidraget skognæringa hadde til det grønne skiftet. I rapport M-2007-2021 har direktorata foreslått retningslinjer for avvegingar.

I oppdrag frå Klima- og miljødepartementet datert 8.11.2021 bad Klima- og miljødepartementet om at forslaget blir sett i verk, med nokre mindre justeringar. For privateigd skog skal forslaget setjast i verk for område der det blir motteke tilbod etter 1. februar 2022, og ved vern av offentleg eid grunn for område der det blir meldt oppstart frå og med same dato.

Skriufjellet er tilboden for frivillig vern av grunneigar før 1. februar 2022. Dei blir derfor ikkje omfatta av oppdraget frå Klima- og miljødepartementet.

4.4 Forvaltningsmynde

Seljord kommune har ikkje gitt tilbakemelding på om dei ønskjer å overta forvaltningsmynde for Skriufjellet.

5. Beskriving av området med merknader

1. Skriufjellet, Seljord kommune

Totalareal: 837 dekar.

Skogareal totalt: 829 dekar.

Produktiv skog: 754 dekar.

Verneføremål og særskilde verneverdiar:

Føremålet med naturreservatet er å verne eit område i låglandet som representerer bestemte typar natur i form av kalk- og lågurtfuruskog, lågurtedellauvskog, fosseberg og bekkekløftar. Området har særskild betydning for biologisk mangfald på grunn av styvingstre, gammal skog med mykje død ved, samt sjeldne og trua artar av karplantar, sopp, mose, lav og insekt. Det er ei målsetjing å behalde verneverdiane i mest mogleg urørd tilstand, og eventuelt vidareutvikle dei.

Skriufjellet er lokalisert på nordsida av Seljordsvatnet – ca. 15 km søraust for Seljord sentrum. Området ligg i den bratte lisida over grenda Vefald. Skriufjellet omfattar i hovudsak bratte sørvendte lisider, hyller og flater. Store deler av området omfattar skredmark og ur, men delar av området er og skogledd. Det er stor variasjon både i topografi, bonitet og treslagssamansetning. Noreg er delt inn i sju bioklimatiske seksjonar der tilbodsområdet ligg i overgangsseksjonen kalla OC.

Vegetasjonssonane femnar sørboreal, boreonemoral og nemoral. Berggrunnen i området består av kvartsitt, ryolitt og metabasalt.

I dei høgareliggjande områda, samt i område i nordvest, dominerer fattig gammel granskog, eller eldre og gammel furuskog. Ein stor del av granskogane har rikeleg med dødt virke, samt god spreiring i nedbrytningsstadium, og gammalskogsartar som rosenkjuke (NT) og rynkeskinn (NT) er vanlege. I områda rundt Kloppsteinfossen er skogen tydeleg påverka av fossesprøyt/-støv, og her finst store populasjonar av mjuktjafs (VU) i granskogen. I den gamle furuskogen er det i parti ganske mykje dødt virke, og her finst artar som tyrinål (NT), blanknål (NT) og furustokkjuke (NT). Elva som renn gjennom Kloppsteinsfossen og Vefallfossen har i parti bekkekløftkvalitetar, og i fleire små parti langs vassdraget finst det mykje dødt virke.

I dei nedre delane av området er skogen gjennomgåande yngre, men eldre individ av mellom anna lind, ask, bjørk og osp finst spreidd. I dei nedre delane finst det òg parti med grov granskog med rikeleg førekomst av dødt virke på lågurtmark.

I området finst fleire raudlista naturtypar. Lågurtedellauvskog (VU) finst i større areal, samt som spreidde parti i lågareliggjande lisider. I mindre grad finst òg frisk rik edellauvskog (NT). Kalk- og lågurtfuruskog finst spreidd i lisidene. Fosseberg (VU) finst i små parti. Medrekna ask, alm, lind og gaupe er 33 raudlista artar registrerte i området. Det er truleg at det finst vidare naturkvalitetar, særleg for insekt knytte til rike sørvende skogar med mykje dødt virke og hole tre, samt knytte til solvarme furudominerte skogar. Det er òg venta ytterlegare kvalitetar for kravfulle vedbuande soppar i virkesrik granskog, og for markbuande soppar på lågurtmark.

I samsvar med mangelanlysen for skogvern (Framstad mfl. 2017) dekkjer lisidene regionale manglar knytte til alm-lindeskog, rik blandingskog i låglandet, gammel granskog, gammel furuskog og bekkekløfter.

Området ligg knapt 400 meter frå naturreservata Hønsejuvet og Heggneset. Saman vil desse områda danne grunnlaget for eit sterkt økologisk nettverk i denne delen av fylket.

Inngrepsstatus og andre interesser:

Det går to stiar i området. I tilknytning til stien i aust ligg det ei gamal høyløe ved Nautåfjellet.

Samandrag av høyringsfråsegnene:

Verneplanen for Skriu fjellet blei sendt på felles høyring med sju andre område til: *Grunneigare, Telemark fylkeskommune, Nissedal kommune, Kviteseid JFF, Kviteseid skogeigarlag, Kviteseid Turlag, Nissedal JFL, Nissedal skogeierlag, Havrefjell turlag, Seljord skogeigarlag, Seljord Turlag, Fyresdal skogeigarlag, Fyresdal Turlag, Notodden JFF, Notodden Turlag, Naturvernforbundet i Øst-Telemark, Naturvernforbundet i Midt-Telemark, Naturvernforbundet i Vest-Telemark, Birdlife avdeling Indre Telemark, Forum for natur og friluftsliv i Telemark, Naturvernforbundet i Telemark, NJFF Telemark, Birdlife Norge, avdeling Telemark, DNT Telemark, Vestfold og Telemark orienteringskrets, Skagerak Energi AS, Skagerak Kraft AS, Vest-Telemark Kraftlag AS, Øst Telemarkens Brukseierforening, Arendal Vasdrags Brugseierforening, Telemark Energi AS, Notodden Energi AS, Everket AS, Notodden, Telemark Nett AS, Stannum AS, DE Nett AS, Småkraft AS, Lede AS (tidl. Skagerak Nett), Telemark Bonde- og Småbrukarlag, Telemark Bondelag, Telemark Botaniske Foreining, Aust-Telemark Sau og Geit, Telemark Sau og Geit, AVINOR AS, Bane NOR SF, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Forsvarsbygg, Friluftsrådenes Landsforbund, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Norges Naturvernforbund, NHO Reiseliv, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelse, Norges Handikapforbund, Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Luftsportforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og*

Småbrukarlag, Norsk Botanisk Foreining, Norsk Friluftsliv, Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), Stiftelsen Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for terrengsykling, Norsk Orkideforening, Birdlife Norge, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Foreining, NSB hovedadm., NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, SABIMA, Statens Kartverk, Statkraft SF, Statnett SF, Språkrådet, Vegdirektoratet og Stiftelsen WWF Verdens naturfond.

Det har kome inn 8 høyringsuttalar til verneframlegget.

Bane Nor, Direktoratet for mineralforvaltning, NVE, Språkrådet, Statens vegvesen og Statnett har gitt uttale, men har ikkje hatt merknader til verneframlegget.

Lede AS ber Statsforvaltaren kontakte områdekonsesjonær Telemark Nett AS for uttale.

Telemark fylkeskommune skriv at det innanfor områda ikkje er kjende nyare tids kulturminne av nasjonal verdi. Det kan likevel vere viktige kulturminne av lokal verdi som fylkeskommunen ikkje har kjennskap til. Kommunen, som har forvaltingsansvaret for kulturminne som ikkje er freda, må gjere ei vurdering av dette. Statsforvaltaren bør vurdere om ein i slike område kan tillate å ta ut enkelte tre med særleg kvalitet, til antikvarisk istandsetjing av mellomalderbygg.

Statsforvaltarens kommentarar:

Lede AS: Telemark Nett AS har fått verneforslaget tilsend på høyring.

Telemark fylkeskommune: Statsforvaltaren tek innspelet til orientering. Når det gjeld uttak av enkelte trær med særleg kvalitet er det ikkje aktuelt å opne opp for dette i verneforskrifta.

Statsforvalterens tilråding:

Statsforvaltaren tilrår at området blir verna som naturreservat med endring i verneforskrift og vernekart som beskrive.

Vedlegg:

Vedlegg 1. Forslag til vernekart for Skriufjellet, Seljord kommune

Vedlegg 2. Forslag til verneforskrift

Vedlegg 3. Høyringsfråsegner samla.